

altaris. Ita sumitur ex D. Thom. in hac et præcedente quest., utrobique art. 4. Dici vero ulterius potest, de ratione hujus sacrificii esse ordinem ad sumptionem, quia licet per se primo sit propter divinum cultum, consequenter vero etiam est institutum, ut hostia, in eo immolata et consecrata, sit animarum seu fidelium cibus; et hoc modo, ordo ad sumptionem potest aliquo modo dici de ratione hujus sacrificii, quamvis sumptio ipsa non sit de substantia ejus, sed extrinseca quedam perfectio, et consecratio cuiusdam finis intenti in ipsa re consecrata et sacrificata; et hoc sensu intelligendum est quod ait August., 16 de Civit., cap. 5, manducare panem esse in novo Testamento sacrificium Christianorum, scilicet quantum ad rem oblatam; nam sicut sacrificia vetera post oblationem dabantur Judæis in escam, ita loco illorum in lege nova datur fidelibus panis consecratus in cibum, ideoque præcipitur sacerdotibus ut vel ipsi sumant, et de sacrificio participant. An vero hoc præceptum juris divini sit, non satis mihi constat; nam Concil. Trident. solum dicit, Ecclesia morem semper fuisse, ut sacerdotes celebrantes, se ipsos communicent. Qui mos, inquit, tanquam ex traditione Apostolica descendens jure ac merito retineri debet. Ubi nihil dicit de divino jure, quia nec traditio Apostolica statim infert jus divinum; nec tam intendit Concilium ibi docere quid præceptum sit, quam, quid liceat, scilicet, quod liceat sacerdoti offerenti communicare se ipsum, ut statim can. 10 definit. Alia vero antiquiora decreta, quamvis præceptum declarant, non tamen satis explicant, jure divino latum esse; imo nec D. Thom. docet expresse, hoc esse præceptum juris divini. Si autem propter conjecturas adductas dicendum videatur hoc esse præceptum divini juris, ad difficultatem propositam respondendum est, tale præceptum non colligi ex sola ratione, nec ex natura sacrificii ut sic, sed ex traditione et sensu Ecclesiae, ex quo intelligimus, hanc fuisse Christi voluntatem, non quia sumptio sit de substantia sacrificii, sed ut mysterium Eucharistiae omni ex parte, tam in ratione sacrificii quam sacramenti, consummetur, et ad usum reducatur, saltem a ministro publico conficiente illud, et præterea, ut minister ipso opere se exhibeat perfectum ministrum, ostendendo ad se sacrificium pertinere, seque illi consentire, esseque dispensatorem illius cibi cuius primo fit particeps.

SECTIO VI.

Utrum consecratio unius, an utriusque speciei, sit de essentia hujus sacrificii, et sub qua ratione.

1. *Dubitandi ratio.* — *In oppositum.* — Hæc sola questio superesse nobis videtur, ut tota hujus sacrificii essentia explicata maneat. Duo vero in titulo conjungimus, quæ inter se connexa sunt. Ut vero id, quod queritur, distinctius intelligatur, advertendum est, tria posse in consecratione considerari. Primum est, destructio panis et vini facta in honorem et cultum Dei, sicut olim animal interficiebatur. Secundum est, quod Christus sit præsens sub speciebus, similiter in Dei cultum et honorem. Tertium est quod per consecrationem utriusque speciei fit mactatio mystica, quatenus ex vi verborum corpus et sanguis sacramentaliter separantur, licet re ipsa conjuncta sint per concomitantiam. Et quidem primum et secundum, quamvis ratione physica distincta sint, tamen in ordine ad sacrificium per modum unius consideranda sunt, quatenus unam componunt consecrationem, et quasi mutationem, sicut in aliis propriis mutationibus contingit, ex desitione termini a quo, et effectione termini ad quem, unam componi mutationem. Itaque primum illud (scilicet destructio panis) præcisely sumptum non constituit rationem sacrificii, sed est quasi via quedam seu dispositio ad sacrificium, quia in ea solum intelligitur id, quod se tenet ex parte materiæ seu termini a quo; nondum autem intelligitur terminus ad quem, qui est Christus immolatus. De secundo igitur et tertio est disputatio. Et ratio dubii esse potest, quia in consecratione singularum specierum est non solum desitio materiæ, quoad substantiam panis et vini, sed etiam præsentia sacramentalis ipsius Christi in honorem Dei facta; est ergo in unaquaque consecratione essentialis ratio sacrificii. Et confirmari potest ex dictis, quia statim ac consecratur panis, jam est aptus et sacer cibus fidelium, etiam antequam consecretur calix; ergo jam est victimæ immolata, quia ante immolationem non est victimæ apta in cibum, et ideo terminus consecrationis dicitur a Patribus esse Christus immolatus, qui propterea statim incipit esse hostia sancta et immaculata. In contrarium vero est, quia hoc sacrificium essentialiter requirit expressam representationem sacrificii cruentis; sed hæc non sit in consecratione unius speciei, sed utriusque simul,

quatenus separatim consecrantur ex vi verborum; ergo in utraque simul posita est substantia sacrificii.

2. *Prima opinio.* — Duas in hac re invenio extreme dissidentes sententias. Prima affirmat, consecrationem cujuscumque speciei per se sumptam, essentialiter esse veram consecrationem; ratio enim facta ostendit, in singulis esse quicquid est de ratione sacrificii, quia per eam res oblata ex profana efficitur sacra, et divino cultui dicatur, quod satis est ad rationem sacrificii, juxta doctrinam D. Thom. in 2. 2, quæst. 85, art. 3, ad 3. Idem tenet Ruard., et Cassal., locis supra citatis. Quod si objicias primo, quia in singulis consecrationibus, ex vi verborum non conficitur totus Christus, sed corpus vel sanguis, respondent hoc nihil referre, nam satis est, quod reipsa consecretur totus Christus, sive id sit ex vi verborum, sive per concomitantiam, eo vel maxime, quod corpus, vel sanguis Christi, per se sufficeret ad essentiam sacrificii, cum sit infiniti valoris. Si objicias secundo, quia sequitur, duas consecrationes esse duo sacrificia, quia in unaquaque earum reperitur æqualis ratio sacrificii, quia per utramque fit æqualis immutatio creaturæ, et offertur res infiniti valoris, tam ex vi verborum quam per concomitantiam, et utramque Christus æque adhibuit, et de utraque dixit: *Hoc facite*, et in utraque considerare licet æqualem significacionem, tam moralem quam mysticam; ergo utraque erit verum sacrificium, et consequenter erunt duo sacrificia; respondebunt negando sequelam, quia, licet in singulis sit essentia sacrificii, tamen, quando moraliter uniuntur, non est in singulis earum per modum totius, sed per modum partis integrantis unum integrum sacrificium. Sicut in rebus physicis quamvis essentia aquæ sit in qualibet parte ejus, tamen, cum uniuntur, non sunt plures aquæ, sed una. Et in hoc eodem mysterio in ratione sacramenti considerato, quamvis in singulis speciebus sit vera ratio sacramenti, nihilominus ex utrisque unum constat sacramentum, quod, licet in specie heterogeneum videatur, tamen in ratione formalis signi homogeneum est. Sic ergo erit in præsenti, quoad rationem sacrificii; nam etiam sub hac completur una significatio expressior ex utraque consecratione, quæ ad ipsum sacramentum terminatur, unde sicut sacramentum est unum, ita sacrificatio erit una. Quod si tandem objicias tertio, in singulis consecrationibus non esse perfectam

imaginem et representationem passionis Christi, respondebunt significationem mysticam non esse adeo intrinsecam et essentialiem sacrificio, sicut moralem; ideoque in hoc genere satis esse, quod quælibet consecratio per se aliquo modo dictam passionem indicet; nam hoc ipso, quod corpus solum consecrat ex vi verborum, vel solus sanguis, illud conficitur ut exangue, hic vero ut effusus, seu separatus a corpore existens; et ita per singulas consecrationes indicatur mors; quod si per utramque simul expressius representatur, inde solum fit, in eis esse magis integrum et perfectum sacrificium, non vero totam sacrificii essentiam, ita ut tota sit in utraque simul et non in singulis consecrationibus; erunt ergo hæc consecrationes, partes integrales, non essentiales unius sacrificii.

3. *Secunda opinio.* — Secunda opinio extrema contraria est, consecrationem tam unius quam durarum specierum, quatenus est realis transmutatio vel transubstantiation, et includit illa duo, quæ in principio considerari posse diximus, non pertinere intrinsece ad essentiam hujus sacrificii, sed esse quid præsuppositum ad mactationem mysticam, quæ consistit in representatione corporis et sanguinis, ac si in re essent separata; sub qua ratione mystice mactationis dicunt, consecrationem habere finem et essentiam hujus sacrificii; nam reliqua mutatio panis neque est primario intenta a sacrificante, neque in ea posita est aliqua religionis actio, quæ sacrificali modo fiat ad Deum placandum, quia solum potest placari respiciendo in faciem Christi sui sacrificati; est ergo solum veluti conditio præsupposita, et quasi instrumentum quoddam, quo utitur Deus ad mactandum mystice Christum in altari; in qua mactatione posita est essentia hujus sacrificii. Hanc opinionem tenet et late exponit Sebastianus, Episcop. Oxomens., tract. de Sacrif., cap. 11, et 14, secutus Alanum, lib. de Sacrif., cap. 19 et 20. Ex quibus vix colligere possum solidum hujus sententiæ fundamentum, aut quomodo percipi possit mactatio mystica, quin intrinsece includat aliquam actionem realem, ut infra dicam. Potest tamen in hunc modum ex eorum doctrina fundari: nam ex tribus supra numeratis, primum, quod est panis destructio, non potest per se ad rationem sacrificii intrinsece pertinere, propter rationes insinuatas inter explicandam ipsam opinionem; scilicet, quia neque est per se intenta, neque fit ad placandum Deum; etenim alias

panis esset res principaliter oblata in hoc sacrificio; sicut in veteribus sacrificiis, in quibus aliquis rei destructio vel imperfectio fiebat ad honorandum vel placandum Deum, res quae peribat, erat principaliter oblata, quod in hoc sacrificio nullo modo dici potest; primum ergo illud non potest ad essentialiam hujus sacrificii per se pertinere. Secundum autem, scilicet, praesentia corporis et sanguinis Christi sub speciebus, pertinet ad rationem sacramenti quo conficitur per mutationem panis et vini in corpus et sanguinem Christi sacramentaliter existentia; ergo illud etiam sub ea ratione non pertinet intrinsece ad essentialiam sacrificii; nam ratio sacrificii, et ratio seu constitutio sacramenti, diversae esse debent. Superest ergo tertium, scilicet mystica mactatio, in qua essentialia sacrificii consistat. Et quia haec mactatio intelligi non potest sine duplice specie separatim ex vi verborum continente corpus et sanguinem Christi, inde consequenter concludunt, consecrationem utriusque speciei sub praedicta ratione ad essentialiam sacrificii necessario requiri. Non explicant autem praedicti auctores, an dicenda sit utraque species de essentialia, vel de integritate sacrificii; magis vero indicant esse de essentialia, quia ad mactationem, ut sic, non satis est quodcumque signum vel indicium mortis Christi, sed necessaria est veluti actualis effusio et separatio sanguinis a corpore; haec autem non est, nisi ambae species concurrant.

4. *Unius speciei consecratio ab altera praecisa fieri potest.* — In utraque harum opinionum aliquid verum reperitur; neutra tamen earum videtur omnino rem explicasse, et fortasse aliqua ex parte de modo loquendi magis, quam de re disputant. Supponamus ergo quod saepe diximus, aliud esse loqui de institutione, quae fieri posset circa has easdem actiones, aliud vero, de institutione, quae facta est; nam de possibili loquendo, constat, potuisse Deum instituere vel unam vel duplexem consecrationem in ratione sacrificii, idque vel ratione mutationis panis in honorem ejus factae, vel ratione termini sub speciebus panis constituti, vel precise propter ipsum, vel simul propter representationem alterius realis mactationis; nihil enim horum per se repugnat, et in quolibet reperi potest sufficiens aptitudo et proportio, ut ex impositione possit recipere significationem ad sacrificium requisitam; ut, si fingamus hominem non peccasse, et consequenter Christum non fuisse pro illo mortuum, Verbum tamen factum

fuisse hominem; tunc enim institui potuisset sacrificium, in quo sub sola specie panis totus Christus consecraretur, et offerretur Deo in cultum ejus absque ulla mactatione mystica, vel representatione passionis, quia tunc illa actio posset ad cultum Dei ordinari, et per illam posset aliquid incurrēte offerri; nulla est enim in hoc repugnantia; sicut, neque e contrario potest ulla assignari in hoc, quod nunc utriusque speciei consecratio ad rationem sacrificii imponi potuerit. At modo de hoc non agimus. Sed inquirimus institutionem prout facta est, de qua nonnulla tanquam certa et indubitate supponenda sunt. Primum est, singulas consecrationes panis et vini per se posse fieri ita, ut factae teneant, quia ut supra dictum est, ut una fiat, non pendet essentialiter ab alia; nam statim ac verba consecrationis panis consummantur, fit aliquid sacrum, etiam si contingat, vinum non sacrari; et idem esset, si e converso calix ante panem, vel etiam sine pane consecraretur. Unde fit, quamcumque ex his actionibus per se sumptam esse sufficientem ad efficiendum aliquid sacrum, et consequenter rationem hanc essentialiter convenire cuilibet earum per se consideratae, scilicet, esse effectricem aliquis sacri ad cultum Dei pertinentis; nam quoad hoc praeceps, neutra pendet ab altera; unde, quoad hoc non possunt dici partes essentiales aliquis totius; nam quando duo partes sunt essentiales, si una pars adhibeatur sine altera, nihil fit, ut patet in baptismo, si ablutione sine verbis vel e converso applicetur. Quamvis autem hoc ita sit, adhuc superest quæstio, an illud sacrum, quod per unam vel alteram consecrationem præcise fit, secundum presentem institutionem habeat essentialem rationem sacrificii, vel quidnam illud sit.

5. *Desitio panis et vini non est primario intenta in Eucharistico sacrificio.* — Secundo est certum, mutationem illam panis, quae in consecratione fit, non esse per se primo intentam in hoc sacrificio, ut panis, vel vinum destruatur in honorem Dei, non quia hoc fuerit impossibile, sed quia tale sacrificium esset imperfectum ex parte rei oblatæ, ut recte probant rationes secundæ sententiae; nostrum autem sacrificium est perfectissimum et infinitum ex hoc capite; non ergo per se primo fit ob destructionem panis; essentialia ergo hujus sacrificii non potest primario consistere in desitione panis. Adhuc tamen superest quæstio, an haec desitio intret aliquo modo essentialiam hujus sacrificii, prout de facto institutum est.

6. Dico ergo primo, consecrationem habere rationem sacrificii sub ratione mysticae mactationis, ac separationis corporis et sanguinis ex vi verborum, totumque hoc ad essentialiam hujus sacrificii pertinere. Quoad hanc partem veram esse censeo secundam opinionem, quam tenet etiam, quoad hoc, Bellarm., lib. 4 de Eucharist., cap. 22; et sumi potest ex D. Thom., quæst. 80, art. 12, ad 5, quatenus dicit, representationem Dominicæ passionis in consecratione peragi, ideoque non posse corpus sine sanguine consecrari; et ex hoc art. 1, in quo probat, in mysterio Eucharistiae immolari Christum, quatenus continet expressam imaginem et representationem sacrificii cruentis, quod etiam multi Patres docuerunt, quorum testimonia in præcedentibus sectionibus retulimus. Ex quo principio potest in hunc modum ratio concludi: hoc mysterium ita est sacrificium incurrēntum ut esse debeat representatione cruentis sacrificii, juxta Christi verba in hunc modum ab Ecclesia intellecta: *Hoc facite in me commemorationem*, id est, in representationem passionis meæ. Unde est illud Cypr., lib. 2, epist. 3: *Scriptura dicit: Quotiescumque ederitis panem istum, et calicem istum biberitis, mortem Domini annubitis, donec veniat; quotiescumque ergo calicem in commemorationem Domini et passionis ejus offerimus, id quod constat Dominum fecisse, facimus;* et illud August., in c. Semel, de Consecrat., dist. 2: *Semel immolatus est Christus in semetipso, et tamen quotidie immolatur in sacramento;* et alia multa, quæ in ea dist. referuntur, præsertim in cap. In Christo, ubi Ambros. ait, hoc sacrificium esse exemplum illius, quo semel in cruce Christus oblatus est; est ergo hoc de ratione et essentialia hujus sacrificii, unde fit, quicquid fuerit de ratione hujus expressæ representationis, esse etiam de essentialia et ratione hujus sacrificii.

7. *Hoc sacrificium, a Christo institutum, utriusque speciei consecrationem essentialiter includit.* — *Probatur ex conformitate ad sacrificium cruentum Christi.* — Dico ergo secundo, ut hoc mysterium absolute et simpliciter sit verum sacrificium, prout a Christo est institutum, essentialiter requiri utriusque speciei consecrationem. Ita videtur mihi sentire D. Thom. Et probatur ex præcedente conclusione, quia de essentialia hujus sacrificii est expressa representatione mortis et passionis Christi; sed haec intrinsece requirit consecrationem utriusque speciei; ergo utriusque

consecratio est de ratione sacrificii. Minor declaratur, quia aliud est loqui de quolibet signo, seu indicio mortis Christi; aliud vero, de expressa representatione passionis ejus. Primum enim reperiri potest in qualibet specie per se sumpta, tamen valde implicite et obscure, quia corpus, licet ex se et ex vi verbis non dicat determinate corpus vivum, tamen etiam non excludit illud; et ideo consecratio corporis, ut sic, non satis significat corpus mortuum, cum de se indifferens sit ad vivum et mortuum; et idem fere est de consecratione sanguinis per se sumpta; nam etiam sanguis potest esse in venis, et extra venas; ergo sola illius consecratio ex vi sua non representat sanguinem, ut separatum a corpore; necessaria ergo est separata utriusque speciei consecratio, ut sit expressa representatione passionis, atque adeo mystica mactatio. Accedit alia differentia notanda. Nam sacrificium Christi cruentum non consistit in hoc, quod corpus ejus fuerit mortuum, vel quod sanguis fuerit extra venas, sed in ipsam actuali passione, et sanguinis effusione usque ad separationem animæ a corpore. Unde fit, ut, licet demus, per unam speciem corporis significari corpus mortuum, et per sanguinis speciem per se sumptam significari sanguinem effusum, non inde fit, per singulas species per se sumptas representari sacrificium cruentum, nisi fortasse in suo termino. At vero, quando sanguis statim post corpus separatim consecratur, quasi in viva imagine representatur ipsa effusio sanguinis, et consequenter separatio animæ a corpore, quæ ex effusione sanguinis secuta est; nam (ut Scriptura interdum loquitur), vita hominis in sanguine est; et ideo solet anima per sanguinem representari.

8. *Ex Christi facto in cena.* — *Ex antiquorum sacrificiorum figuris.* — *Similitudine ab arte factis.* — *Scrupulo occurritur.* — Secundo probari potest conclusio verbis et factis Christi. Ipse enim in utraque specie obtulit, quas non sine causa in diversis materiis, et diversis verbis consecravit, nec sine mysterio in consecrando calice addidit illa verba: *Hic est sanguis meus, qui pro vobis effundetur in remissionem peccatorum,* indicans, per sui sanguinis effusionem perfectam esse remissionem peccatorum. Et ideo ad hunc effectum applicandum institui sacrificium, quod illam effusionem representet per separatam sanguinis a corpore consecrationem. Post illud autem factum præcepit nobis, ut

eodem modo offerremus, dicens : *Hoc facite in meam commemorationem*; et ita Ecclesia semper intellexit, et servavit; est ergo utraque consecratio simpliciter necessaria, ut hoc sacrificium constet; et hoc sensu dicitur de essentia ejus, quae non potest aliunde melius intelligi, quam ex verbis et factis instituentis. Tertio declaratur exemplis et figuris. Etenim in lege veteri, quando plures actiones, aut res præcipiebantur ad conficiendum aliquod sacrificium, omnes illæ erant de substantia sacrificii, ut, v. gr., si præcipiebatur animal interfici et cremari. Similiter in sacrificio Melchisedech, panis et vinum censenda sunt fuisse de essentia, quia Scriptura simpliciter dicit, obtulisse panem et vinum; nec posset rationabiliter dici, unam potius, quam aliam materiam, aut alterutram potius, quam utramque fuisse de essentia, cum Scriptura simplici et copulativa locutione utramque æque comprehendat; et (quod proxime ad rem spectat), sacrificium Christi cruentum, licet in passione fuerit inchoatum, tamen essentialiter mortem requisivit; ita ut si mors non fuisse revera subsecuta, sacrificium non fuisse essentialiter perfectum, nec consummasset redemptionem nostram, supposita Dei institutione et revelatione; ergo cum hoc sacrificium multis actionibus et speciebus constet, ex præcepto Christi, cumque in utraque simul sumpta, et compleatur proprie figura sacrificii Melchisedech, et in illa consistat propria significatio sacrificii cruenti, quantum ad id, quod in eo maxime essentialiter fuit, verisimile valde est, utriusque speciei consecrationem esse de essentia. Quarto a simili sumitur alia conjectura a rebus artificialibus, in quibus illæ partes materiae essentiales censentur, ex quibus resultat forma totius, et sine quibus esse non potest; ut, v. gr., in triangulo tres lineæ sunt de essentia, quia sine illis non potest esse talis figura, quae est de essentia trianguli; et similiter in domo et aliis; sic igitur in praesenti, significatio propria et integra sacrificii est quasi forma totius sacrificii; et ideo res illæ seu actiones, sine quibus talis significatio esse non potest, merito existimandæ sunt essentiales. Hoc autem modo se habet in praesenti utraque consecratio, ut satis explicatum est, quia, licet in singulis speciebus per se sumptis possit intelligi aliqua significatio, ea tantum est implicita et obscura; quando autem, aliquod signum institutum est, ut explicite praesentet, non satis est ad essentiam ejus implicita et

obscura significatio; sicut in forma baptismi non satis est dicere: In nomine Trinitatis, quia illa forma instituta est cum explicita significacione mysterii, per illa autem verba tantum implicite significatur. Nec refert, si quis dicat, per singulas consecrationes significari cultum Dei, quia non significatur, prout significari debet, juxta voluntatem instituentis; imo non significatur ille cultus, qui per mactationem cruentam, et incruentam Christi exhibitus est, quia non representatur Christi redemptio et satisfactio, donec utraque consecratio finiatur; et ita illa potius est quedam inchoatio cultus, qui per utramque speciem essentialiter consummatur.

9. *Ad rationem in contrarium respondetur.* — Ex quibus non solum probata est conclusio posita, sed etiam responsum est ad fundamentum prioris sententiae; nil enim refert, quod per primam consecrationem aliud sacram fit, quod factum maneret, etiamsi secunda non sequeretur; inde enim solum fit, in illa consecratione esse inchoatum sacrificium, non vero essentialiter perfectum; sicut etiam jacto fundamento, et erecto pariete, aliud factum manet, quamvis aedificatio non ulterius progrediatur; nemo tamen dicet jam esse domum essentialiter factam, sed inchoatam; et in aliis sacrificiis idem est; nam, si animal, quod interfici et comburi præcipitur, ut in sacrificium offeratur, prius interficiatur, et postea non comburatur, revera interficium manet, non tamen propterea ibi fuit sacrificium essentialiter perfectum, sed inchoatum tantum; et idem proportionaliter fuisse in sacrificio cruento Christi, si post flagella et clavorum etiam infixionem, mors non fuisse secuta; nam revera mansisset sanguis effusus, et corpus vulneribus, seu cicatricibus affectum, et quadam speciali modo sanctificatum; non tamen fuisse sacrificium essentialiter perfectum. Ita igitur in praesenti per priora verba fit consecratio materiae, quia hoc Christus instituit, et veritas formæ idem requirit; illa vero est quedam inchoatio sacrificii, cuius actio physica statim habet effectum circa suam materiam; expectat tamen (ut sic dicam) aliam partem, donec compleatur significatio sacrificii; et ideo non fuit in illa essentialiter completum.

10. *Effectus huic sacrificio proprie respondens non ante utriusque speciei consecrationem datur.* — Atque hinc intelligitur primo, proprium effectum hujus sacrificii, ut sic, non dari consecrata una specie, donec utriusque

consecratio consummetur, quia effectus non datur, donec sacrificium sit essentialiter perfectum, sicut dicebamus de sacrificio cruento, non fuisse per illud consummatam redemptionem, et propitiationem apud Deum, nisi quatenus in morte consummatum est; idem enim dicendum est in praesente sacrificio, nihil per illud fieri, donec mactatio mystica perfecta est. Ad quod applicari potest illud ad Hebr. 9: *Sine sanguinis effusione non fit remissio*; ergo neque hoc sacrificium est propitiatorium sine mystica sanguinis effusione, et ideo, ut dixi, Christus in consecratione sanguinis mentionem fecit remissionis peccatorum. Non licet tamen hinc colligere, solam sanguinis consecrationem posse sufficere; tum quia in sacrificio præter sanguinem requiruntur victimæ; tum etiam quia, ut dixi, consecratio sanguinis per se sola non representaret sanguinis effusionem. Ultimo colligitur, quam sit verum, quod supra diximus, non posse unam speciem sine alia consecrari, et quæ ibi diximus, possunt etiam ad praesentem doctrinam confirmandam applicari.

11. *Qui prius sanguinem, quam corpus in Eucharistia conficeret, sacrilegio ligaretur, vere tamen sacrificium offerret.* — Sed quæret aliquis, an non solum utraque species, sed etiam aliquis ordo, in consecratione earum servandus, sit de essentia hujus sacrificii, id est, quod prius corpus, postea sanguis conficiatur. Ratio autem dubitandi esse potest, quia hoc sacrificium est unum per modum entis artificialis; in artificialibus autem non solum materiales partes componentes, sed etiam ordo in compositione earum est de essentia artificiati, ut patet in domo et aliis. Et in praesenti declaratur, quia nisi ille ordo servetur, non significabitur effusio sanguinis a corpore, quia, ut sanguis effundatur, necesse est, ut corpus præexistat, eademque ratione non significabitur separatio animæ a corpore. In hoc dicendum quidem est, grave peccatum esse hujusmodi ordinem immutare contra totius Ecclesie consuetudinem, conformem Christi Domini facto ac verbis; ex quibus, et ex ratione facta, posset aliquis non omnino sine causa dubitare, an inversio talis ordinis sit non solum peccaminosa, sed etiam contra substantiam sacrificii; unde dubium non est, quin hoc sit grave sacrilegium. Nihilominus tamen non video sufficiens fundamentum ad dicendum, sacrificium, in quo prius sanguis, quam corpus consecraretur, non habere veram rationem hujus sacrificii,

quia in re reperitur totum id, quod Christus instituit, et præscriptus ordo non videtur ita necessarius ad predictam significacionem seu mactationem mysticam; nam in eodem momento, in quo ultima consecratio absolvitur, quæcumque illa sit, sufficienter repræsentatur separatio sanguinis a corpore seu animæ a corpore. Neque ad hanc repræsentationem necesse est, ut corpus prius tempore antecedat; nam si per possibile vel impossibile simul possent verba utriusque formæ proferri, et utriusque speciei consecratio simul finiri, nihilominus verum fieret sacrificium.

12. *Tertia conclusio. — Objectio. — Solutio.* — Dico tertio: actio essentialis hujus sacrificii necessario includit consecrationem, prout continet transubstantiationem panis et vini in corpus et sanguinem Christi, unde illi duo termini, scilicet, destructio panis et vini quoad substantias, et præsentia Christi sub speciebus, etiam suo modo pertinent ad essentiam hujus sacrificii. In hac conclusione dissentio a posteriori sententia supra relata, et ut existimo, eam tenent reliqui auctores citati. Et probatur ex dictis, quia hujusmodi actio et transmutatio necessaria est ad hoc sacrificium, prout institutum est, ut etiam auctores secundæ sententiae fatentur, et est per se evidens, quia sine hac actione impossibile est, Christum offerri sub speciebus; est ergo necessaria; et non ut aliud præsuppositum ad sacrificium; ergo ut intrinsece pertinens ad essentiam sacrificii. Probatur minor, quia realis sacrificatio non potest consistere in mera significacione, quæ, nostro modo loquendi, intelligitur esse in rebus jam factis seu constitutis in factis esse, qualis intelligi potest in speciebus panis et vini in pyxide consecratis. Tum quia sacrificium proprie consistit in actione, propter quod species, quæ conservantur consecratæ, non tamdiu sunt sacrificium, quamdiu conservantur, etiam si ambæ species conservantur, quia non toto illo tempore offeruntur, cum tamdiu sacrificium consistat in oblatione ipsa. Tum etiam quia sacrificium cruentum Christi positum fuit in ipsa actuali oblatione passionis, quam, ut sic, representare debet hoc sacrificium; species autem prius consecratæ et conservatæ non repræsentant hoc modo actualem passionem, licet repræsentent Christum passum aut mortuum, ut supra dicem; ergo, ut sic, non sunt sacrificium; ergo sacrificium non consistit in significacione

specierum consecratarum, ut sunt in facto esse; ergo ut est in actuali consecratione eorum; ergo ipsa actualis consecratio intrinsece et essentialiter pertinet ad hoc sacrificium, et non tantum, ut conditio præsupposita. Patet consequentia, quia hoc sacrificium non est significatio tantum, sed est actio significans, sicut sacramentum non est sola significatio, sed est res, vel actio, aut receptio sensibilis significans; unde, sicut ablutionis sensibilis vel alia similis actio est de essentia sacramenti, ita hic actio consecrandi est de essentia sacrificii. Dices, hoc argumento, ad summum probari, prolationem sensibilium verborum esse de essentia hujus sacrificii sensibilis. Respondeatur, hinc ulterius consequi, ipsammet transubstantiationem, quæ in materia hujus sacrificii fit, quatenus per verba formæ aliquo modo sensibilis est, includi intrinsece et essentialiter in mystica mactatione hujus sacrificii, quia hæc mactatio mystica non fit per nuda signa, sed vere ac realiter presentando, et offerendo res illas, quæ mystice separari dicuntur, ut constat ex fide, qua credimus, tam perfectum esse hoc sacrificium, ut in ipso corpus et sanguis Christi offerantur, non in signo tantum, sed vere ac realiter; ergo actio consecrandi, etiam ut per eam fiunt præsentes sub speciebus hujusmodi res, quæ Deo offeruntur, pertinet ad essentiam hujus sacrificii, tum ratione sui, tum ratione sui termini, ut actualiter terminat ipsam actionem.

43. Et confirmatur ac declaratur, quia hæc separatio mystica non ita fit, ut prius supponantur præsentes res, quæ separari dicuntur, et postea per aliquam actionem et significationem separari dicuntur, quia nec corpus, aut sanguis Christi adest in altari, antequam consecratio fiat, nec postquam ibi sunt, fit circa illa aliqua nova separatio mystica præter illam, quæ in ipsamet consecratione intrinsece imbibita est; sed, quia per consecrationem ipsam separatum fiunt ex vi verborum, inde postea separata manent, sed non fit postea nova separatio; igitur solum dicuntur separari mystice corpus et sanguis Christi in hoc sacrificio, quia separatum fiunt ex vi verborum; ergo in hac mystica separatione, non præsuppositive tantum, sed intrinsece et essentialiter includitur ipsa effectio corporis et sanguinis Christi sub speciebus cum tali modo, ut ex vi verborum ponatur solum corpus sub speciebus panis, et solus sanguis sub speciebus vini. Nec praeter hanc potest fingi

alia actio separativa, sed per hanc formalissime fit mystica ratione, prout fieri potest. Et confirmatur secundo, quia de ratione veri et realis sacrificii est, ut aliquid sacrum fiat circa materiam, et rem oblatam; sed hic non est alia actio, per quam fiat aliquid sacrum circa materiam et rem oblatam, præter actionem transubstantiativam, per quam et Christus, qui est res oblata, sub speciebus constituitur, et substantia panis excluditur, et ejus accidentia sanctificantur per conjunctionem ad Christum; ergo totum hoc est de essentia hujus sacrificii et mactationis mysticæ. Tandem declaratur exemplo; nam in sacrificio, v. gr., agni Paschalis, est considerare realem mactationem ipsius agni, et mactationem mysticam Christi in agno repræsentati, qui propterea dicitur agnus occisus ab origine mundi; non potest autem intelligi, quod illa mactatio mystica fuerit de essentia talis sacrificii, nisi quatenus fundata in reali mactatione talis agni; nam ea fundabatur significatio passionis Christi; et ideo necessarium etiam fuit, ut illam actionem, per quam interficiebat agnus, esset de essentia illius sacrificii, quia per illam, ut sic, fiebat aliquid sacrum circa rem oblatam, et significatio passionis Christi non fiebat, nisi per illam actionem, ut terminatam ad talem terminum; idem ergo est proportionaliter dicendum in nostro sacrificio, quod tam verum et reale sacrificium est, et multo perfectius.

44. Prima illatio ex prædictis.—*Habitudo, quam hoc sacrificium dicit ad corpus et sanguinem Christi, primario intenta est.* — Atque hinc infertur primo, illam habitudinem, quam dicit hoc sacrificium ad suum terminum ad quem, id est, ad corpus et sanguinem Christi sub speciebus, esse præcipuum ac maxime intentam et essentialiem in hoc sacrificio, et consequenter includere intrinsece hujusmodi terminum, ut actu terminantem hanc actionem, quod habet in ipsomet instanti consecrationis. Probatur, quia res hic præcipue oblata est Christus, qui non offeritur, nisi ut terminus hujus actionis, ut supra declaratum est; neque aliter hæc actio illum attingit, ut constat ex dictis supra de transubstantiatione; ergo hæc actio sub prædicta ratione est maxime essentialis huic sacrificio. Patet consequentia, nam in omni sacrificio, actio, quæ primario versatur circa rem oblatam, ut sic, est maxime essentialis unicuique sacrificio. Et confirmatur, quia Christus non est res oblata, prout existit in

propria specie, sed prout existit sacramentaliter sub speciebus; ergo et oblatio debet attingere aliquo modo Christum, ut est sub speciebus, quia oblatio dicit habitudinem ad rem oblatam, ut sic; sed talis oblatio non dicit habitudinem ad Christum præsuppositum sub speciebus, quia postquam ibi est, nihil ultra circa illum operatur; ergo, ut ponit illum sub speciebus.

45. *Habitudo ad panem et vinum, ut destructa in hoc sacrificio, essentialis secundario.* — *Accidentium panis et vini separatio, de essentia Eucharistici sacrificii.* — Secundo infero, habitudinem ad terminum a quo, id est, destructionem panis, esse suo etiam modo essentialiem huic sacrificio, eo nimis modo, quo habitudo ad terminum a quo solet esse essentialis in qualibet mutatione. Probatur, quia, ut sæpe dixi, ad declarandum essentiam hujus sacrificii, non est considerandum, quid Deus facere potuerit, sed quid facere decreverit, aut instituerit, quia essentia præsentis sacrificii ex præsente institutione pendet; quamvis autem potuerit Deus, corpus et sanguinem hic efficere per aliam actionem, quæ non includeret habitudinem ad non esse panis, ut termini a quo, tamen de facto instituit, ut hæc actio fieret per admirabilem transmutationem panis et vini in corpus et sanguinem Christi; ergo de facto actio hæc sacrificandi essentialiter includit totam hanc transmutationem, primario quidem actionem positivam, quæ est ad terminum ad quem, secundario vero mutationem termini a quo, quæ est destructio panis. Neque hinc sequitur, panem et vinum esse res principaliter oblatas in hoc sacrificio; sed solum sequitur, esse materiam sacrificii; quo modo nemo negare potest esse de essentia hujus sacrificii, quatenus ex aliis materiis confici non potest. Ex quo etiam sequitur, id, quod fit circa hujusmodi materiam, qualis est separatio specierum sacramentalium, ad quam necessario sequitur desitio panis et vini, essentialiter pertinere ad essentiam hujus sacrificii. Patet consequentia, quia est aliquid sacrum, quod fit circa rem oblatam, quæ non est tantum caro et sanguis Christi per se ac nude sumpta, sed ut conjuncta speciebus sacramentalibus; ergo tota illa actio vel mutatio est de essentia hujus sacrificii. Denique tota est supernaturalis, et aptissima ut fiat in cultum Dei, et tota fit per modum unius; ergo tota instituta est per modum unius essentialis sacrificationis.

DISPUTATIO LXXVI.

DE COMPARATIONE HUJUS SACRIFICII AD ALIA SACRIFICIA ET SACRAMENTA.

Quamvis essentia hujus sacrificii satis videri possit explicata, tamen, ut ratio et perfectio ejus exactius cognoscatur, utile erit, eam cum aliis mysteriis conferre; prius ergo compara-